

1 Úvod

Česká školní inspekce předkládá tematickou zprávu komentující vybrané aspekty implementace společného vzdělávání v mateřských, základních a středních školách, na základě zjištění z inspekční činnosti realizované podle § 174 odst. 2 písm. a) a d) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Inspekční činnost byla provedena v termínu od 2. října 2017 do 31. ledna 2018 v rámci komplexní inspekční činnosti v 359 mateřských (dále i „MŠ“), 323 základních (dále i „ZŠ“) a 92 středních školách (dále i „SŠ“; z toho v 18 gymnáziích, 73 středních odborných školách a 1 střední škole s gymnaziálními a odbornými obory vzdělání).¹

Podrobnější informace o asistentech pedagoga byly zjišťovány prostřednictvím elektronických dotazníků zadaných asistentům pedagoga, ředitelům a učitelům a současně byla jejich práce Českou školní inspekcí přímo pozorována, posuzována a zaznamenávána v průběhu hospitovaných hodin. Dotazníky byly zadány 191 asistentům pedagoga v mateřských, 809 asistentům pedagoga v základních a 32 asistentům pedagoga ve středních školách, celkem tedy jde o výpovědi 1 032 asistentů pedagoga. Dále bylo zadáno 8 015 dotazníků pro učitele (1 563 v mateřských, 4 122 v základních a 2 330 ve středních školách) a 618 dotazníků pro ředitele škol. Počet hospitací, v nichž byl přítomen asistent pedagoga, činil 340 v mateřských, 1 259 v základních školách a 40 ve středních školách.

Česká školní inspekce v rámci prezenční inspekční činnosti v mateřských, základních a středních školách provedla také kontrolu v oblasti doporučení vydaných školskými poradenskými zařízeními celkem pro 1 222 dětí a žáků (v každé navštívené škole bylo vybráno 3 až 5 dětí/žáků², kterým byla doporučení vydána).

Zaměření inspekční činnosti

Proces implementace společného vzdělávání Česká školní inspekce monitoruje a hodnotí od počátku školního roku 2016/2017³. Na úrovni jednotlivých škol i vzdělávacího systému analyzuje a vyhodnocuje např. to, jak se daří parametry společného vzdělávání naplňovat v praxi a jaké jsou potřeby škol v této oblasti. Zjišťovány a vyhodnocovány jsou případy, kdy se školám daří naplňovat cíle společného vzdělávání, i případy, kdy nepostupují v intencích nové právní úpravy. V těchto případech je snahou České školní inspekce nejen zjistit důvody takového stavu, ale také informovat o správném postupu a napomáhat s uvedením problematických zjištění do korektního režimu. Sledovány a vyhodnocovány jsou také překážky, které školám vzdělávání žáků (nejen se speciálními vzdělávacími potřebami) ztěžují.

Významnou oblastí, na kterou se Česká školní inspekce při inspekční činnosti v oblasti společného vzdělávání ve školním roce 2017/2018 zaměřuje, je míra administrativní zátěže, se kterou se školy, školská zařízení i školská poradenská zařízení (dále i „ŠPZ“) v souvislosti s implementací společného vzdělávání potýkají. Výrazná pozornost pak směřuje také k diagnostice, přidělování, využívání, naplňování, vykazování, evidování a financování podpůrných opatření jednotlivých stupňů, se specifickým zaměřením na problematiku práce asistentů pedagoga.

¹ Výsledky této inspekční činnosti jsou uváděny v naprosté většině případů pouze za běžné školy (tedy nikoliv za školy zřízené podle § 16 odst. 9 školského zákona). Pokud se prezentované informace týkají škol zřízených dle § 16 odst. 9 školského zákona, je to v textu uvedeno.

² Pod pojmem „žáci“ se dále ve zprávě rozumí zpravidla děti i žáci. Pojem „dětí“ je uváděn zpravidla tehdy, pokud se informace týká pouze mateřských škol.

³ Souhrnné informace za školní rok 2016/2017 jsou k dispozici v samostatné tematické zprávě: <http://www.csicr.cz/cz/Dokumenty/Tematicke-zpravy/Tematicka-zprava-Spolecne-vzdelavani-ve-skolnim-ro>